

ملا نصر الدين

№18 Qiyməti 12 qəpik.

МОЛЛА НАСРЕДИНЪ

Цена 12 k. № 18

Litoq. S.Bixova.

Adres: Tiflis, Davidov küçəsi nömrə 24.
 Адресь: Тифлисъ, Давидовская, 24.
 Телеqram üçün: Tiflis, "Molla Nəsrəddin".
 Для телеграмм: Тифлисъ, "Молла
 Насреддин".

Подписная цена:
 На годъ - 6 руб.
 6 месяцъ - 3 р. 50 к.
 3 месяцъ - 2 р.
 1 месяцъ - 40 к.

Adres dəyişmək haqqı 3 dənə 7 qəpiklik
 markadır.

Qafqazda və Rusiyada
 12 aylığı - 6 manat

"-----" 6 aylığı - 3 manat yarım

"-----" 3 aylığı - 2 manat

"-----" 1 aylığı - 40 qəpik

Əcnəbi məmləkətlərdə 12 aylığı - 7 manat

"-----" 6 aylığı - 4 manat

Tək nüsxəsi idarəmizdə 10 qəpik, özgə
 şəhərlərdə 12 qəpik.

Ədəbiyyat

GÜLMƏSİN

Gülməsin hərgiz cahanda ruyi-ürfan, gülməsin
 Çıxmasın şəmsi-təməddün, əhli-viddan gülməsin.

Gülsün ol kəslər ki, dünyanı xərabistan sevər
 Hər nə var şeytan gülərsə gülsün, insan gülməsin.

Sonyalar gülsün açılısın qonçatək şirin ləbi
 Dərd içində qoy qala Fatma, Tükəzban gülməsin.

Elm, sənətlə gülərsə qonşular baxma ona
 Cəhd elə qardaş maariflə, müsəlman gülməsin.

Payımal olsa hüququ binəva dehqanların
 Olsun, olsun qoy çox olsun, ruyi-dehqan gülməsin.

Ey bizə fani cahanın dövlətindən dəm vuran
 İstəyirsən bizlərə cənnətdə qılman gülməsin.

Görsə bir məzlumu çahi-zillət içrə can verər
 Olmaz əsla zövqlə Molla Badımcən, gülməsin.

Qənbərqulu.

SOĞAN QURDU

Allahqulu kişi soğan əkməşdi. Bir gün bostana gəlir görür ki, soğana qurd düşüb yeyir, kişi məəttəl qalır, gedir qonşusu Pirquluya, İmamquluya, Vəliquluya məsləhət eləyir. Bunlar da gəlib soğanın qurduna baxıb bilmirlər nə eləsinlər. Bu əhvalatı kənddə hamı eşidir. Həsənqulu da Hüseynqulu da, Həzrətqulu, Abbasqulu, Cəfərqulu, Rzaqulu, Mehdiqulu, xülasə hər kəs soğanın qurduna baxırsa, bir çara tapa bilmir. Axırda Sarsaqqulu adında bir ağıllı kişi Allahquluya deyir ki, gərək dua yazıla. Gedirlər Molla Heydərqulunun yanına, bu mollaya Allah ömür versin. Bir dua yazır verir Allahquluya və deyir ki, gərək bostanın kənarında bir qarağac kölgəsində süfrə döşəyəsən, plov bişirəsən, bu duanı salasan düyünün içinə və düyünü qaynadıb süzəndən sonra həlimini tökəsən su arxına və soğanı yaxşıca suvarasan, bir günün içində soğanın cəmi qurdları tələf olub qurtarar.

Allah Molla Heydərqulunu səlamət eləsin. Allahqulu kişi molla deyən kimi qarağacın altında plov qazanı asır, söz yox ki, hamıdan qabaq Molla Heydərqulunu da çağırır və qonşulardan bir neçə adam da çağırır, Səfərqulunu çağırır, Nəcəfqulunu çağırır, Qədimqulunu çağırır, Səfiqulunu, Kərimqulunu, Cənnətqulunu, Tarqulunu, xülasə, bunlara bir yaxşıca qonaqlıq verir, hamı yeyib içib axşam vaxtı dağılıb gedir.

İnşallah qurdlar tələf olandan sonra Tiflisə bir kağız Məmədquluya, bir kağız da Əliquluya yazaram ki, bu əhvalatı qəzetə vursunlar.

İnşallah qurdlar gec-tezi tələf olub qurtaracaqlar.

İmza: Əzimətqulu

BİZƏ YAZIRLAR

Moskvadan - Ay biabırçı molla! Sənin işin-gücün qurtarıb özünü ələ salmısan. Bu nə Pyatıqorski əhvalatıdı götürüb yazırsan? Olmaya onu da istəyirsən açasan ki, bizim tacirlərimiz Qafqazda və Rusiyada nə işlərlə məşğuldurlar? Məsələn: Qafqazda gündüz axşama kimi əlində təsbəh alverə məşğul olan tacirlər elə ki, Moskva şəhərinə varid olurlar o dəqiqə gedirlər parikmaxirin yanına əvvəl boyunlarının dalını axırıncı moda ilə qırxdırırlar, ondan sonra gedirlər bu yan o yanda cavan uşaqlar ilə var-gəl eləməyə və onda ki, Qafqaz studentlərindən birisi rast gəldi və ondan soruşdu ki, bu cavan kimdir onunla gəzirsən? Cavab verir ki, bu böyük fabrikant oğludur. İstəyirəm bunun vasitəsilə atası ilə tanış olum ondan bir min tay mal alım. Yəqin Molla əmi! Bunu da demək istəyirdin yaxşı olubdur ki, deməmişən yoxsa lap biabırçılıq olacaq idi.

Səni qəldən sevən Xartaxurt bəy

"QƏSBİ" ELƏMƏK

Cənab Molla əmi! Zəmanə öylə bir zəmanədir ki, indi gərək hər bir iş

zəmanəyə müvafiq olsun. Necə ki, indi yemək, içmək, geymək və qeyriləri bu günün öz modasındadır, gərək yazıçılıq da öz modasında olsun. Bu da mənim kimi hər axmaq biqəmin işi deyil. Bu barədə nə qədər zəhmətlərdən sonra camaatın damarını tapıb ona görə də iş görəsən. Necə ki, məsələn, bizim artistlərdən birisi keçən günlərdə Üzeyir bəyin opera və operetkalarından "Ağlamaq və gülmək" adında bir məclis düzəldib, camaatın başını layiqincə qırxiş yola saldı. Eşitdiyimizə görə indi artistlər bir-birlərinə söz veriblər ki, hərə beqədri-qüvvə Üzeyir bəyin əsərlərindən bir tamaşa məclisi düzəldib camaatı tez-tez feyziyab buyursunlar. Gərək bu günlərdə mövqeyi-tamaşaya qoyulsun "Sızıldamaq ilə mızıldamaq" adında üç pərdədə bir tamaşa. Xülasə, artistlərin böylə ciddi-cəhd ilə işləməsi millət yolunda böyük bir xidmətdir. Allah təala tezliklə bunların cəzalarını versin. Amin deyən dillər lal olmasın, inşallah! Adə, nədən danışıcaqdım, nə yerə gəlib çıxdım. Deyəsən taun naxoşluğunun adı məni də çaşdırıb, hərçənd şoqəribin adını eşidirik amma heç üzünü görmürük. Bəli, keçək mətləbə: Allah ölənlərinizə cansağlığı, qalanlarınıza rəhmət eləsin. Öylə ki, uşaqlıqda məktəbdə beş altı ilə zıqqına-zıqqına Quranı çıxdım. Bunu da qulluğuna ərz edim ki, mən hələ zirək uşaqlardan idim, yoxsa öylə uşaq var idi ki, on ildən ziyadə idi oxuyurdu, amma hələ Quranı çıxmamış idi. Molla, bəndəyə bir "Cameyi-Abbasi" kitab aldırdı. Bir müddət bu kitabın məddini oxuyub sonra mənasına şüru elədik. Bir gün dərsim bu yerdən idi: "Dər zəmini-səxt bövl kərdən cayiz nist ki, bəlkə qətəratı bövl bərgərdəd. Bə'd dər vəqti namaz cayi-qəsb, cameyi-qəsb nəbaşəd". Bu axırıncı sözlərin tərcüməsini molla bəndəyə böylə dedi: "Yəni namaz qılında yerin və paltarın qəsb olmasın". O vaxtdan bəri mənim ürəyimdə bu bir yekə düyün olmuşdu ki, pərvərdigara görəsən bu "qəsb" kəlməsi nədir. Bəli, Allah atasına rəhmət eləsin, keçən il Şamaxıda qədirxum bayramında cənab Hacı Həbib axund be ləqəb-dəbi - bu sözün mənasını camaata qandırdı. Axundun mübarək ağzından çıxan sözlər: "Camaat, mən eşidirəm ki, bir neçə nəfər ağzıgöyçək atılıb düşürlər ki, gərək bu sünni-şia məsələsi ortalıqdan götürülsün. Amma bənim

Student - Darülfünuna gedəcəyəm xərcim çatmır, lanəyə möhtacam.

Nəzir eləmişəm ki, piyadə Kərbəlaya gedim, pulum yoxdur.
Bizim canımız, malımız bu yolda qurbandır.

بیزیم جانیمز مالیمز بو یولده قرباندر

رەتتەپە

əqidəmcə bu bir axmaq işdir. Çünki nə vaxt ki, Əli əleyhüssəlam ilə Ömər birləşdi, o vədə sünni şiə də birləşər. Çünki burada qəsb məsələsi var. Yəni açığı belə ki, Ömər Əlinin təbərini oğurlayıb, başa düşün!" Həman gün bəndə də məsciddə hazır idim. O günü bən bu qəsb kəlməsinin mənasını başa düşdüm və dedim ki, pərvərdigara pəs gör bizim millət bu qəsb məsələsindən nə qədər işlərə düşüb və nə qədər hal-hazırda bu kəlmədən işlərimiz əngələ düşür. Bax bizlərdə bir yaxşı adət var. Məsələn, birinin atası həkim olsa gərək oğlu da həkim olsun. Atasını molla olsa, oğlu da gərək molla olsun. Cindar olsa, cindar olsun. Doğrudan bənim zənnimcə gərək irsi-pədən oğula çatsın. Yoxsa birisi yandan çıxıb o işi qəsb eləyəndə həmişə ortalıqda niğ-niğ olur. Necə ki, bu saat Şamaxıda qlava seçmək barəsində bərk dalaşmaq var. Allah rəhmət eləsin bizim mərhum qlavaya. Nə qədər camaatdan ötrü çalışdı-vuruşdu belə ki: malay uşaqlara əmilik elədi, tiryakilər üçün bir böyük ehsan edib öz evinin yanında bir sövməə qayıdırıb onların başlarını bir yerə cəm elədi ki, dağınıq olmasınlar. Amma Şamaxı əhli nəməkbəhərəmlıq edib bunun yaxşılığını ölən kimi unudub, yəni onun oğlunu yaddan çıxarıb qlavalıq yerini qəsb edib bir özgəsinə verdilər. İndi bu işdən nə qədər dalaşmalar, vuruşmalar törəyir, Allah özü bilir. Bir tərəfdən nə bilim mərhumun oğlu deyirlər seçki zamanı səsin birini 5 manata, 10 manata almırmış. Nə bilim nə zəhmətlər çəkirmiş. Nə var, nə var bu kişi özünün irsi-pədən olan qlavalıq yerini tutmaq istəyir, hansı ki, elə şəriət ilə də, zakon ilə də gərək atasının mənsəbi oğluna çatsın. Hərçənd indi seçki olub, amma hər gün Şamaxıdan Badkubəyə gələn poçt Şamaxıdan yazılan danoslardan savay qubernator divanxanasına bir şey gətirmir. Xülasə çox başağrısı oldu və çox da fizulluq, ancaq bununla xətmə-kəlam etmək istəyirəm ki, bu qəsb məsələsi bizim evimizi yıxıb, yoxsa indi biz nə bilim harada idik. Bizim geridə qalmağımızın ümdə səbəbi budur, Allah bəislərin cəzasını versin. İndi bu axırıncı modadır işlənilir, sən məsxərəyə qoyma!

Əz tərəfi-Səfeh şamaxılı

XIRIM-XIRDA XƏBƏRLƏR

Molla əmi! Yazıb cənabınıza məlum edirəm ki, biz təbrizlilər neçə aydan bəri ki, Tehranın intixab məsələsini eşidirdük, ürəyimizdə bir böyük dərd olmuşdu ki, bəzi zalımların pəncəsinin altında olmağa görə eyləyə bilmirik ki, vəkil seçək. Neçə gün bundan qabaq Vladiqafqazda sakin olan vətən cavanları bir məclis düzəldib yuxarıda yazılan mətləb xüsusunda uzun söhbətlər elədilər, axırda rəylər bunda qərar tutdu ki, Azərbaycanın sabiq vəkili həzrəti-möhtərəm alimü daneş S.Əlizadəni intixab etdilər. Ağayimüşarileyh qəbul etməyib buyurdular ki, keçən məclisdə o qədər zəhmətə mütəhəmmil olub və nitqlər irad, qanunlar təshih etmişəm ki, bəlküliyyə xəstə olmuşam. Ağayan, cavanan müəzzileyhin zəhmətinin müqabilində çox təşəkkür edib ağayiməarif və məaliyi-adab, alimi-kamil, qəmxari-millət Ağə Şeyx Əli Ağə Rzazadəni intixab etdilər. Ağayimüntəxib böyük bir nitqdən sonra ki, mənim təklifim nədir? Gərək millət yolunda nə tövr çalışsam və xidmətlər edəm? Təşəkkürdən sonra nitqini tamam etdi. Bəndə bu ağanı millət işində ali xəyalatına nail olmağı Allahdan istəyib və Hacı Molla İsmayıl axunddan iltimas etmişəm ki, müsəlman cənazəsini qəbristanda qoyub mərsiyə oxuyan vaxtda ona dua eləsin.

BÖYÜK ADAMLARIN TƏRCÜMEYİ-HALLARI

HACI MİRZƏ HƏSƏN AĞA

(Qabağı 16-cı nömrədə)

Ağanın zəifliyini nəzərə alan əmisi Hacı Mirzə Cavad ağa bu vaxtdan etibarən həman Talibiyə mədrəsəsini öz himayəsi altına aldı. Bundan sonra özünün kiçiklikdə nüfuz qazanmaq və əmisinin hazırdakı nüfuzunu saxlamaq niyyəti ilə bu möhtərəm ağa tələbələrini təslim etdi. Yəni cib səxavətindən Gəncənin, Qarabağın, Şəkinin və Qaradağın boynu nazik tələbələrinə qəmə, qədərə və dəyənek tədarükü görüb, zəif və yaramaz tələbələrini mədrəsədən kənar elədi. Bundan sonra hacı Səfərəli və Sadiqiyyə mədrəsələrinin

tələbələrini daha ağız sınıb təslim oldular. Zikr olunan Talibiyyə və Sadiqiyyə mədrəsələrinin arasında ittifaq düşən vuruşmaların birində ağa özü sərkərdəlik rolunu ifa etdiyi vaxtda bir namərdin dəyənəyi mübarək başına dəyib beyninə bir müxtəsər sədəmə varid oldu və bu cəhətdən ağanın qüvvəyi-ictihadı daha artdı. Belə ki, bu tarixdən heç kəsin, hətta dünya və axirət elmlərinin hamısına dara olan əmisinin də buna dərs verməyə qüdrəti olmadı.

İrənlilərin hamısına məlum olan "tütün-reji" məsələsi ortaya düşəndə tamam müctəhidlər, o cümlədən ağanın əmisi Hacı Mirzə Cavad ağa da çubuq və qəlyan çəkməyi haram elədilər. Kabla Mirzə Həsən ağa da öz kiçikliyinə baxmayıb xalqın qabağına düşüb və şəriətə! Naləsini göylərə qalxızdı. Ravi rəvayət eylər ki, ağanın o vədə fəryadı Təbrizi elə əhatə eləmiş ki, indi də çobanlar Eynalı dağının dərələrindən: "ey vay qoymayın, İrana Firəngistan tənziMATI qoymaq istəyirlər!" səsinə eşidirlər. Bu fəqərədən ağa İran dövlətinə də öz zərb və şəstini göstərdi və bu tarixdən xarici dövlətlər də İrandan tamah dişlərini çəkdilər. İran bir gülüstani-irəm oldu...

(Sonrası var)

Sərgərdan

TELEQRAF XƏBƏRLƏRİ

Məşqətə - Məşqətə kəndinin ən nüfuzlu alimlərindən olan M. cənablarının hökmilən camaat məscidə cəm olub ondan sonra cənab M. minbərə səvar olub taun barəsində uzun leksiya oxudu dedi: "Camaat, bizim çarəmiz odur ki, gecələr yetmiş dəfə qülhüvəllah oxuyub yatmaq və o möcüz məkanı olan ocaqları və pirləri ziynətləndirən və Molla Ağamirzə cənablarına (həqiqətən bu molla cənabları plov təpəsindən aşandır) əmr edirəm ki, gecədə yeddi yüz dəfə ayətəlkürsi oxuyub kəndin ətrafına üfkürsün. Yəqinən ki, ondan sonra taun bizə yaxın gəlməz və Molla Ağamirzə cənabları oxuyan ayətəlkürsi səddi-İskəndər kimi qabağı kəsər. Amma gərək pul verəsiniz, bu da pulnan başa gələr".

Bilgah - Bura təcili teleqraflan belə xəbər verilir ki, Türkan kəndində taun müsəlləmə

hücum etmək istər. Bunu eşidən kimi camaat arvad-kəşi müsəlləh olub səngərlər bina etməyə məşğuldurlar. Bu günlərdə elani-hərb ehtimalı var, halət xətərlidir. Allah müvəffəq buyursun.

İsfahan - Səmsamüssəltənənin hökumətinin bərəkətindən İsfahanın ətrafı kəməli-əməniyyətdədir. Yollarda qurd qoyun ilə otlayır. Bütün yolkəsənlər tənbeh olunub, hər kəs gecə və gündüz yollardan asudə keçir. Kəndlərin əhalisi gecələr qapıların da açıq qoyub yatırlar, şəhərdə çörək boldur və heç kəsin çörəyə əbədən ehtiyacı görünməyir.

Tehran - Beş aylıq cərə və məvacibləri yetişməyən topçu sərbaz və soltanları böyük təntənə ilə Ələüssəltənənin evində bəstə oturdular, heyəti-vüzərə rəmzənin yaxınlaşmağın nəzərə alandan sonra sərbaz və topçuların rəcəb, şəban aylarında oruc tutmağını qərar qoydular.

Bürucərd - Burada lordların hücumlarından kəməli-intizam ilə və mərdi-mərdanə geriyə qaçan jandarmalar heyəti-vüzəranın sonku qərarını eşidib həyəcana gəldilər və Tehrana aşağıdakı teleqrafı vurdular: "Biz jandarmalar indi altı aydır kişilər kimi lordların qabağından qaçmışıq və qaçmaqda müvəffəqiyyətlərimiz tamam aləmə məlumdur. Bir belə zəhmətlərdən sonra biz üç ay oruc tuta bilmərik, ya bizə bir çarə, ya da işimizdən istefa veririk".

Üç gündən sonra Tehrandan cavab gəldi ki, bu ayə rus əfsərlərinin idarəsində olan kazaklara və şvedlərin əlində olan jandarmalara şamil deyildir. Əlhəmdülillah şəhər və ətrafı əməniyyətdir. Lordların çal-çarıpından savay özgə bir zad yoxdur.

Müdir və baş mühərrir:
Cəlil Məmmədquluzadə, Əliqulu Nəcəfov

Электрон. Грузинск.
Изд.Товарищества Больш. Ванкская ул. №12

Fərraş - Gərək hökmən siz həmünüz Hacı Əmir Nizami vəkil seçəsiniz.

اگر حتماً سز هامو کور حاجی امير نيزامی و کيل سچدسگنر

Ağaəli Şəriətmədar - Baba, zor ilə deyil ki, mən vəkil olmuram, məni seçməyin.
Müridləri - Ağa, sən gərək dünya və axirətdə bizə pişya olasan. Göydə Allah, yerdə sən.